

มาตรการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน

นายศิริชัย จันทรสิงห์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2539

ISBN 974-633-845-5

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

I 16894820

SAFETY LAW ENFORCEMENT

Mr. Sirichai Chantarasing

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws
Department of Law
Graduate School
Chulalongkorn University
1996
ISBN 974-633-845-5**

หัวข้อวิทยานิพนธ์   มาตรการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน
โดย   นายศิริชัย จันทرسิ่งห์
ภาควิชา   นิติศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสูววรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส)

กรรมการ
(ดร. จิรนิติ หะวานนท์)

กรรมการ
(อาจารย์วิจิตร พรหมพันธุ์)

กรรมการ
(อาจารย์เกษมสันต์ วิลาวรรณ)

พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

ศิริชัย จันทرسังห์ : มาตรการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน (SAFETY LAW ENFORCEMENT) อ.ที่ปรึกษา : รศ.วิระพงษ์ บุญโญภาส, 175 หน้า.
ISBN 974-633-845-5

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาวิเคราะห์ถึงความสำคัญของความปลอดภัยในการทำงานของลูกจ้างในสถานประกอบการ รวมทั้งประเภทมาตรการของกฎหมายความปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งได้แก่ มาตรการทางปกครอง มาตรการทางแพ่ง และมาตรการทางอาญา ปัญหาการบังคับใช้กฎหมาย และแนวทางแก้ไขปรับปรุง

วิธีการศึกษาวิจัยใช้การวิจัยจากเอกสารโดยศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ ตำบทยกฎหมาย บทความ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ผลของการวิจัยพบว่า มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงานในประเทศไทยยังไม่สมบูรณ์ ทั้งทางด้านประเภทของมาตรการและการบังคับใช้กฎหมาย สมควรต้องมี การแก้ไขปรับปรุงเพิ่มเติมให้เหมาะสม

ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า สมควรจะต้องมีการปรับปรุงกฎหมายความปลอดภัยในการทำงานในส่วนที่เกี่ยวกับมาตรการทางปกครอง มาตรการทางแพ่ง และมาตรการทางอาญาให้มีสภาพบังคับที่รุนแรงขึ้น และให้มีการติดตามการบังคับใช้กฎหมายความปลอดภัยในการทำงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ภาควิชา ..... นิติศาสตร์ .....
สาขาวิชา ..... นิติศาสตร์ .....
ปีการศึกษา ..... 2538 .....

ลายมือชื่อนิติศ ..... de .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... OK .....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม .....

C670652 : MAJOR LAW
KEY WORD: ENFORCEMENT / LAW / SAFETY

SIRICHAJ CHANTARASING : SAFETY LAW ENFORCEMENT. THESIS ADVISOR :
ASSOC .PROF.VEEAPHONG BOONYOPHAD, 175 pp. ISBN 974-633-845-5

This research focus on the studying of safety in working condition in factories include of the kinds of measurement in Safety Laws etc. Political Measures, Civil Measures and Criminal Measures, the problem of safety law enforcement and the method to solve that problem.

The methodology of this research are research on books, Code of laws, journal and others documents.

The result of the research disclosed that the measurement of safety law enforcement in Thailand is not efficiency especially in the case of kinds of measurement and law enforcement which ought to get the solution in suitable.

The analyst considers that it appropriate to revise safety laws concerning the Political Measures, Civil Measures and Criminal Measures to have more severely enforcement and follow up safety law enforcement for more effective.

ภาควิชา.....นิติศาสตร์
สาขาวิชา.....นิติศาสตร์
ปีการศึกษา..... 2538

ลายมือชื่อนิสิต.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยความกรุณาอย่างสูงของท่านรองศาสตราจารย์ วีระพงษ์ บุญโญภาส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์แก่ผู้เขียนอย่างดียิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านผู้ช่วยศาสตราจารย์ มุรธา วัฒนะชีวะกุล ท่าน ดร. จิรนิติ หะวานนท์ ท่านอาจารย์วิจิตรา พรหมพันธุ์ และท่านอาจารย์เกษมสันต์ วิลาวรรณ ที่กรุณาเป็นประธานและกรรมการในการสอบวิทยานิพนธ์ และให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ และได้รับความช่วยเหลือด้านอื่น ๆ จากท่านรองศาสตราจารย์สำเรียง เมฆเกรียงไกร ผู้ช่วยศาสตราจารย์ อมราวดี อังคสุวรรณ, คุณทิวทัศน์ หงสกุล และคุณอดิษฐ์ อรุณะวงศา

ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณสหาย โถทองคำ สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสมุทรปราการ ดร.ชัยยุทธ ชวลิตนธิกุล ผู้อำนวยการสถาบันความปลอดภัยในการทำงาน คุณสมพร นิลกำแหง หัวหน้าฝ่ายความปลอดภัยในการทำงานและเจ้าหน้าที่สำนักงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัดสมุทรปราการทุกท่าน เจ้าหน้าที่สถาบันความปลอดภัยในการทำงานทุกท่าน เจ้าหน้าที่กองตรวจความปลอดภัยทุกท่าน เจ้าหน้าที่ห้องบันทึกตีพิมพ์ คณะนิติศาสตร์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ห้องสมุดคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่าน ที่กรุณาให้ความเอื้อเฟื้อและความสะดวกในการค้นหาข้อมูล และ ร.ต.ท. สาโรจน์ คุ่มทรัพย์, คุณมาลัย รักษาพล ผู้ดำเนินการพิมพ์วิทยานิพนธ์

ผู้เขียนขอขอบคุณคุณคุณแม่เพียว ผึ้งผาย คุณเมยรี ผึ้งผาย ที่ให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจแก่ผู้เขียนมาตลอด

ท้ายที่สุด หากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์แก่บุคคลอื่นหรือมีความดีอยู่บ้าง ผู้เขียนขอมอบให้แก่ดวงวิญญาณของบิดา มารดา และญาติผู้ล่วงลับ

ศิริชัย จันทรสิงห์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย_	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ_	จ
กิตติกรรมประกาศ_	ฉ
บทที่ 1 บทนำ_	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา_	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย_	28
ขอบเขตของการศึกษาวิจัย_	28
สมมุติฐานในการศึกษาวิจัย_	28
วิธีการศึกษาวิจัย_	28
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย_	29
บทที่ 2 ความปลอดภัยในการทำงาน_	30
- แนวความคิดและทฤษฎี_	30
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับกฎหมายความปลอดภัย	
ในต่างประเทศ_	31
- ทฤษฎีแนวคิดการเกิดอุบัติเหตุ_	41
- แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความปลอดภัยในการ	
ทำงานในประเทศไทย_	45
- ผลกระทบของความปลอดภัยในการทำงาน_	52
- ผลกระทบต่อชีวิตและร่างกาย_	52
- ผลกระทบต่อสุขภาพ_	54
- ผลกระทบต่อนายจ้าง, ลูกจ้าง และ	
ระบบเศรษฐกิจโดยรวม_	55
- ผู้มีหน้าที่ดูแลเรื่องความปลอดภัยในการทำงาน_	56
- รัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ_	56
- นายจ้าง_	58
- ลูกจ้าง_	60
บทที่ 3 มาตรการทางกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในการทำงาน_	69
- การกำหนดมาตรการ_	69

	หน้า
- ผู้กำหนดมาตรการในประเทศไทย	69
- ผู้กำหนดมาตรการในต่างประเทศ	70
- ประเภทของมาตรการ	73
- มาตรการทางปกครอง	73
- มาตรการทางแพ่ง	80
- มาตรการทางอาญา	83
- ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการบังคับใช้มาตรการทาง กฎหมายความปลอดภัย	85
บทที่ 4 ปัญหาการบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายความปลอดภัย ในการทำงาน และแนวทางแก้ไขปรับปรุง	90
- ปัญหาการกำหนดมาตรการ และ แนวทางการแก้ไขปรับปรุงการกำหนดมาตรการ	90
- ปัญหาการตรวจสอบและแนวทาง การแก้ไขปรับปรุงการตรวจสอบ	101
- ปัญหาความสมบูรณ์ของมาตรการ และ แนวทางการแก้ไขปรับปรุง	109
- ปัญหาการติดตามการบังคับใช้มาตรการ และ แนวทางการแก้ไขปรับปรุง	113
- ปัญหาความรุนแรงของสภาพบังคับ	113
- ความรุนแรงของมาตรการปกครอง และ แนวทางการแก้ไขปรับปรุง	113
- ความรุนแรงของมาตรการทางแพ่ง และ แนวทางการแก้ไขปรับปรุง	114
- ความรุนแรงของมาตรการทางอาญา และ แนวทางการแก้ไขปรับปรุง	115
บทที่ 5 สรุปและเสนอแนะ	116
- ข้อสรุป	116
- ข้อเสนอแนะ	119
รายการอ้างอิง	126
ภาคผนวก	131
ประวัติผู้เขียน	175